

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ โดยข้อมูลหลัก ๆ ที่ใช้สำหรับศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย

1. ศึกษาจากเอกสาร โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการนวดแผนไทยจากหนังสือ บทความวิชาการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การสำรวจภาคสนาม ประกอบด้วยการสำรวจเบื้องต้น ก่อนเก็บข้อมูลจริง (Pre-Survey) โดยสัมภาษณ์และให้แรงงานหญิงที่ประกอบอาชีพนวดแผนไทยกรอกข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำแบบสอบถามและกำหนดประเด็นสัมภาษณ์สำหรับเก็บ ข้อมูลจริงให้ครบถ้วนต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในที่นี้ คือ แรงงานหญิงไทยที่ประกอบอาชีพนวดแผนไทย ซึ่งจบหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพนวดแผนไทยจากศูนย์ส่งเสริมและฝึกอาชีพสตรีภาคกลาง จังหวัดนนทบุรี ในหลักสูตร 240 ชั่วโมง ตั้งแต่ปี 2545-2548 จำนวน 60 คน (จากทั้งหมด 750 คน)

การสุ่มตัวอย่าง โดยเข้าไปสังเกตการทำงานของแรงงานในช่วงเวลาธรรมดาและวันหยุด โดยให้จำนวนตัวอย่างแต่ละกลุ่มเป็นสัดส่วน (proportion) ใช้การสุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มแรงงานหญิงที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว (เจ้าของกิจการ)

กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มแรงงานหญิงที่ให้บริการตามบ้าน

กลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มแรงงานหญิงที่ประกอบอาชีพนวดแผนไทยที่ศูนย์ฯ

จากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ศึกษาไปพบและสัมภาษณ์ สังเกตได้ว่าแรงงานในกลุ่มที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว (เจ้าของกิจการ) ก่อนหน้านี้เคยทำงานอยู่ในระบบเป็นลูกจ้างของสถานประกอบการ หลังจากเก็บเกี่ยวประสบการณ์ได้ระยะหนึ่งหรือถึงจุดอิ่มตัวเป็นลูกจ้างก็ได้แสวงหาเงินทุนหรือรวมหุ้นกับเพื่อนเพื่อเปิดร้านของตนเอง กลุ่มแรงงานหญิงที่ให้บริการตามบ้าน

ก็เช่นกัน เมื่อใช้ชีวิตอยู่ในสถานประกอบการเป็นเวลาหนึ่งมีความรู้สึกที่ตนเองไม่เหมาะสมที่เป็นลูกจ้าง บางคนก็มีปัญหาเรื่องการเดินทางจะไปทำงาน จนกระทั่งระยะเวลาหนึ่งพบว่าตนเองมีฐานลูกค้าที่ชื่นชอบในฝีมือพอสมควร จึงลาออกมารับνωดตามบ้านของลูกค้า สุดท้ายคือกลุ่มแรงงานหญิงที่ประกอบอาชีพนวดแผนไทยที่ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคกลาง พบว่าแรงงานหญิงเหล่านี้ส่วนใหญ่ทำงานที่นี่ เนื่องจากหลังจากจบการฝึกอบรมที่ศูนย์ฯ เมื่อไปทำงานหรือประกอบอาชีพข้างนอกแล้วประสบปัญหาด้านสังคม หรือปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ จึงได้ร้องขอทำงานที่ศูนย์ฯ เมื่อสอบถามข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วนำเรื่องดังกล่าวกล่าวเสนอผู้อำนวยการศูนย์ฯ เมื่อแรงงานหญิงคนใดได้รับพิจารณาเรียบร้อยแล้วก็ได้รับการชี้แจงถึงกฎระเบียบในการทำงานของที่นี่ และต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือข้อกำหนดที่สำคัญของศูนย์ฯ คือ เมื่อแรงงานคนใดสามารถยืนหยัดด้วยขาของตนเองได้แล้ว มีรายได้เพียงพอที่จะเลี้ยงครอบครัวได้ให้ทำงานที่นี่เพียงสองปี เมื่อครบตามกำหนดต้องไปหาสถานที่ทำงานใหม่ จากการสัมภาษณ์พบว่ากฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้นี้เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนของแรงงานหญิงที่ประสบปัญหาเดือดร้อนในลักษณะคล้าย ๆ กัน แรงงานหญิงทั้ง 3 กลุ่ม สามารถตอบคำถามและให้ความร่วมมือกับผู้สอบถามเป็นอย่างดี ทำให้การสัมภาษณ์ การสังเกต และเก็บแบบสอบถามได้ครบตามจำนวนทั้งสิ้น 60 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของแรงงานหญิงที่ประกอบอาชีพนวดแผนไทย ได้แก่ สถานภาพการทำงาน อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาเดิม และจำนวนสมาชิกใน ครอบครัวโดยใช้ลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด คำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการเข้าสู่อาชีพนวดแผนไทย มี 4 ส่วน โดยใช้สถานภาพการทำงานทั้ง 3 กลุ่ม เป็นตัวแปรตามประเด็นดังต่อไปนี้

- เหตุผลที่ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของแรงงานนวดแผนไทย
- สภาพการทำงานของแรงงานนวดแผนไทย
- ปัญหาและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนวดแผนไทย
- แนวทางการส่งเสริมและคุ้มครองแรงงานนวดแผนไทย

วิธีการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลจากแรงงานหญิงที่ประกอบอาชีพนวดแผนไทย ณ สถานที่ทำงานและบ้านของแรงงานหญิงเหล่านี้ในช่วงเดือน สิงหาคม 2549 ตามแบบสอบถามที่ได้จัดทำไว้

ขั้นตอนการเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้แก่

1. ค้นหาข้อมูลและเบอร์โทรศัพท์ของแรงงานหญิง ที่จบการฝึกอบรมวิชาชีพจาก ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคกลาง จากอาจารย์ประจำแผนกและแฟ้มประวัติที่จัดทำไว้ ซึ่งข้อมูลเบื้องต้นได้จากอาจารย์ประจำแผนกโดยชี้แจงรายละเอียดให้ทราบว่า มีรายชื่อใดบ้างที่อยู่ในกลุ่มของแรงงาน 3 ประเภท ดังนี้

- แรงงานหญิงที่เป็นเจ้าของกิจการ
- แรงงานหญิงที่ให้บริการตามบ้าน
- แรงงานหญิงที่ประกอบอาชีพที่ศูนย์ฯ

2. โทรศัพท์นัดเจ้าของกิจการและกลุ่มที่ให้บริการนวดตามบ้านล่วงหน้า ส่วนแรงงานหญิงที่ประกอบอาชีพที่ศูนย์ฯ ใช้วิธีการเข้าไปพบ และอธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอความร่วมมือกรอกแบบสอบถามดังกล่าว

3. วันที่ 18 สิงหาคม 2549 แจกแบบสอบถามและชี้แจงรายละเอียดในการกรอกแบบสอบถามให้กับกลุ่มแรงงานหญิงที่ประกอบอาชีพที่ศูนย์ฯ จำนวน 6 คน และอีก 4 คนที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้คล่อง ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ด้วยตนเองและเขียนคำตอบหรือคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่างลงในแบบสอบถาม วันที่ 19 สิงหาคม 2549 ผู้ศึกษาได้ไปพบแรงงานกลุ่มนี้อีกครั้ง โดยทิ้งแบบสอบถามที่เหลืออีก 10 ชุดไว้ให้กลุ่มตัวอย่าง และชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่าในวันที่ 20 สิงหาคม 2549 ไปเก็บแบบสอบถาม

4. วันที่ 21 สิงหาคม 2549 นำแบบสอบถามอีก 40 ชุด ไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างอีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าของกิจการ และกลุ่มพนักงานนวดแผนไทยที่ให้บริการตามบ้าน และชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่าให้กรอกทุกข้อและเก็บแบบสอบถามในวันที่ 25 สิงหาคม 2549

5. วันที่ 25 สิงหาคม 2549 เก็บแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าของธุรกิจ และหมอนวดแผนไทยที่ให้บริการตามบ้าน โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามหากฉบับไหนไม่สมบูรณ์ผู้ศึกษาก็ถามข้อมูลเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่างที่กรอกแบบสอบถามฉบับนั้น ๆ

6. หลังจากได้แบบสอบถามคืน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละข้อ หากพบว่าแบบสอบถามฉบับไหนไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ผู้ศึกษาใช้โทรศัพท์ไปสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

7. ในกรณีบุคคลที่กรอกแบบสอบถามนั้นไม่สามารถเขียน หรืออ่านได้ไม่คล่องของทั้ง 3 กลุ่ม ผู้ศึกษาใช้วิธีถามและกรอกแบบสอบถามให้กับบุคคลนั้น

8. เก็บแบบสอบถามทั้งหมดและนำมาประมวลผล

ผลการรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลได้ครบ 60 คน

วิธีการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ดังนี้ เหตุผลในการตัดสินใจเข้าสู่อาเซียนนวดแผนไทย สภาพการทำงานของแรงงานนวดแผนไทย ปัญหาและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนนวดแผนไทย แนวทางส่งเสริมและคุ้มครองแรงงานนวดแผนไทย กำหนดการให้คะแนนแบบ Rating Scale คือ

ระดับปัญหา/ความต้องการ	คะแนนที่ได้
น้อย	1
ปานกลาง	2
มาก	3

สำหรับเกณฑ์ในการประเมินค่าระดับปัญหา/ความต้องการ ผู้ศึกษาได้กำหนดช่วงคะแนนในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.66 ถือว่า มีปัญหาและความต้องการในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.67-2.33 ถือว่า มีปัญหาและความต้องการในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34-3.00 ถือว่า มีปัญหาและความต้องการในระดับมาก

เมื่อเก็บข้อมูลภาคสนามเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำตอบที่ได้รับจากแบบสอบถาม จากนั้นนำไปสร้างคู่มือลงรหัสเพื่อนำมาประมวลผลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ SPSS เพื่อหาค่าสถิติ เพื่อให้ทราบลักษณะพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean)

การนำเสนอผลการศึกษา

ผู้ศึกษานำเสนอผลการศึกษาในเชิงพรรณนาพร้อมประกอบตารางอธิบาย